

Bruselj, 5. julij 2021
(OR. en)

10476/21

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0196 (NLE)

ECOFIN 694
CADREFIN 358
UEM 192
FIN 564

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	2. julij 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2021) 386 final
Zadeva:	Predlog IZVEDBENEGA SKLEPA SVETA o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Litvo

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 386 final.

Priloga: COM(2021) 386 final



EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.7.2021
COM(2021) 386 final

2021/0196 (NLE)

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Litvo

{SWD(2021) 187 final}

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Litvo

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost¹ in zlasti člena 20 Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Izbruh COVID-19 negativno vpliva na gospodarstvo Litve. V letu 2019 je bruto domači proizvod na prebivalca (BDP na prebivalca) Litve znašal 56 % povprečja EU. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2021 se je realni BDP Litve v letu 2020 zmanjšal za 0,9 %, v obdobju 2020–2021 pa naj bi se skupno povečal za 2 %. Že dlje prisotni vidiki, ki vplivajo na srednjeročno gospodarsko uspešnost, vključujejo slabe rezultate na področju zdravja in izobraževanja, visoko dohodkovno neenakost in stopnjo revščine, slabo izpolnjevanje davčnih obveznosti, neizkoriščen potencial za raziskave in inovacije ter nizko raven zasebnih in javnih naložb.
- (2) Svet je 9. julija 2019 in 20. julija 2020 v okviru evropskega semestra na Litvo naslovil priporočila. Svet je Litvi zlasti priporočil, naj izboljša izpolnjevanje davčnih obveznosti in razširi davčno osnovo na vire, ki manj škodijo rasti, ter obravnava dohodkovno neenakost, revščino in socialno izključenost, vključno z izboljšanjem zasnove davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov. Poleg tega je priporočil, naj izboljša kakovost in učinkovitost na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja, vključno z izobraževanjem odraslih, ter poveča kakovost, cenovno dostopnost in učinkovitost zdravstvenega sistema. Litvi je priporočil tudi, naj ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na inovacije, učinkovito rabo energije in virov ter trajnostne prometne in energetske povezave, pri tem pa upošteva regionalne razlike, ter spodbudi rast produktivnosti z izboljšanjem učinkovitosti javnih naložb. Poleg tega ji je priporočil tudi, naj razvije skladen okvir politike za podporo sodelovanju med znanostjo in gospodarstvom ter združi izvajalske agencije za raziskave in inovacije. Litvi je priporočil, naj za reševanje krize zaradi COVID-19 sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo. Poleg tega je Svet Litvi priporočil, naj poveča odpornost

¹ UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

zdravstvenega sistema, tudi z zagotovitvijo ustreznega financiranja, in odpravi pomanjkanje zdravstvenih delavcev in kritičnih medicinskih izdelkov ter izboljša dostopnost in kakovost zdravstvenih storitev. Poleg tega ji je priporočil, naj ublaži posledice krize za zaposlovanje, poveča financiranje ukrepov aktivne politike zaposlovanja in pokritost z njimi ter spodbuja znanja in spretnosti, zagotovi ustreznost mreže socialne varnosti in pokritost z njo ter izboljša učinkovitost davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov pri zaščiti pred revščino. Priporočil ji je tudi, naj podpira likvidnost podjetij, zlasti MSP ter izvozno usmerjenih sektorjev, da prednost zrelem javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe v podporo gospodarskemu okrevanju. Poleg tega je Svet Litvi priporočil, naj usmeri naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na uporabo visokozmogljivih širokopasovnih povezav in pokritost z njimi, čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije ter trajnostni promet, in spodbuja tehnološke inovacije v MSP. Komisija je po oceni napredka pri izvajanju navedenih priporočil za posamezno državo ob predložitvi načrta za okrevanje in odpornost ugotovila, da je bilo priporočilo o sprejetju vseh potrebnih ukrepov za učinkovit odziv na pandemijo, ki naj ohranjajo gospodarstvo in podpirajo okrevanje, ki bo sledilo, v celoti izvedeno. V zvezi s priporočilom o usmeritvi naložb na energetske medpovezave je bil dosežen precejšen napredek.

- (3) [Svet je v priporočilu o ekonomski politiki euroobmočja² državam članicam euroobmočja priporočil, naj ukrepajo, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi med drugim zagotovile naravnost politike, ki podpira okrevanje, ter dodatno izboljšale konvergenco, odpornost ter trajnostno in vključujočo rast. Svet v priporočilu priporoča tudi, naj se okrepijo nacionalni institucionalni okviri, zagotovi makrofinančna stabilnost ter dokonča EMU ter okrepi mednarodna vloga eura.]
- (4) Litva je 14. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Predložitev je sledila postopku posvetovanja, izvedenem v skladu z nacionalnim pravnim okvirom. Prevzemanje odgovornosti za načrte za okrevanje in odpornost na nacionalni ravni je temelj za njihovo uspešno izvajanje in trajen učinek na nacionalni ravni ter verodostojnost na ravni Unije. Komisija je na podlagi člena 19 navedene uredbe ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi.
- (5) Načrti za okrevanje in odpornost bi morali slediti splošnim ciljem mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241, in instrumenta EU za okrevanje, vzpostavljenega z Uredbo Sveta (EU) 2020/2094, da bi podprli okrevanje po krizi zaradi COVID-19. Spodbujati bi morali ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Unije s prispevanjem k šestim stebrom iz člena 3 Uredbe (EU) 2021/241.
- (6) Izvajanje načrtov držav članic za okrevanje in odpornost bo pomenilo usklajena prizadevanja za naložbe in reforme po vsej Uniji. Z usklajenim hkratnim izvajanjem reform in naložb ter izvajanjem čezmejnih projektov se bodo navedene reforme in naložbe vzajemno krepile in ustvarile pozitivne učinke prelivanja po vsej Uniji.

² V pričakovanju dokončnega sprejetja s strani Sveta, potem ko ga bo potrdil Evropski svet. Besedilo, ki ga je Euroskupina sprejela 16. decembra 2020, je na voljo na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14356-2020-INIT/sl/pdf>.

Približno tretjina učinka instrumenta na rast in ustvarjanje delovnih mest v državah članicah bo tako posledica prelivanja iz drugih držav članic.

Uravnotežen odziv, ki prispeva k šestim stebrom

- (7) V skladu s členom 19(3)(a) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.1 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost v veliki meri (ocena A) predstavlja celovit in ustrezno uravnotežen odziv na gospodarske in socialne razmere ter s tem ustrezno prispeva k vsem šestim stebrom iz člena 3 navedene uredbe ob upoštevanju specifičnih izzivov, s katerimi se sooča zadevna država članica, in dodeljenih finančnih sredstev zadevne države članice.
- (8) Načrt vključuje ukrepe, ki prispevajo k vsem šestim stebrom, vsaka od sedmih komponent načrta pa obravnava enega ali več stebrov hkrati. Tak pristop pripomore k zagotavljanju, da se vsak steber obravnava celovito in usklajeno. Hkrati načrt vključuje komponento, ki je posebej namenjena zelenemu prehodu, in komponento, namenjeno digitalnemu prehodu. Zeleni cilj naj bi se podprl z večjo lokalno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, spodbujanjem trajnostnega prometa, ukrepi za zeleno javno naročanje in prenovi stavb za spodbujanje trajnostnega urbanega okolja, s čimer bi spodbudili zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Pričakuje se, da bodo naložbe in reforme, usmerjene v digitalizacijo javnega sektorja, poslovnih in industrijskih ekosistemov, izboljšanje ravni digitalnih znanj in spretnosti ter spodbujanje uvajanja 5G, prispevale k doseganju digitalnih ciljev.
- (9) Načrt naj bi prispeval k izboljšanju makroekonomske uspešnosti z blažitvijo gospodarskih in socialnih posledic krize zaradi COVID-19, hkrati pa okrepil ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter tako podpiral tretji steber iz člena 3 Uredbe (EU) 2021/241 o pametni, trajnostni in vključujoči rasti. To vključuje povečevanje naložb in podporo dolgoročnim inovacijam, izboljševanje učnega uspeha in razširitev aktivnih politik trga dela. V središču načrta so izobraževanje in inovacije, zlasti izboljšanje okvira izobraževanja in usposabljanja, kar prispeva k četrtemu in šestemu stebri iz člena 3 navedene uredbe. Izboljšanje izobraževanja v Litvi naj bi neposredno prispevalo h gospodarski in socialni odpornosti, in sicer z zmanjšanjem razlik v izobrazbi, ki jih povzroča socialno-ekonomsko ozadje učencev. Cilj načrta je zagotoviti, da imajo ljudje znanja in spretnosti za prihodnja delovna mesta, in sicer z izboljšanimi sistemoma poklicnega izobraževanja in usposabljanja, razširjenim sistemom poklicnega svetovanja in prestrukturiranim sistemom izobraževanja odraslih. Pričakuje se, da bodo ukrepi, ki spodbujajo visokošolsko izobraževanje in inovacije, povečali produktivnost in konkurenčnost Litve.
- (10) Litovski načrt vključuje ukrepe, načrtovane po pandemiji, ki so namenjeni krepitvi zdravstvene ter ekonomske, socialne in institucionalne odpornosti, tj. petega stebra iz člena 3 Uredbe (EU) 2021/241. Načrt se osredotoča neposredno na izboljšanje odpornosti, kakovosti, dostopnosti in učinkovitosti zdravstvenega sistema, vključuje pa tudi ukrepe, namenjene reformi socialne infrastrukture v Litvi. Načrt vsebuje zaveze za izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja z reformo javne uprave in njeno digitalizacijo, reformo davčnega sistema, usmerjeno v večjo skladnost, pravičnost, večjo sposobnost prerazporejanja in prijaznost do rasti, pa tudi z izboljšavami proračunskega okvira, vključno s pregledi porabe. Cilj ukrepov iz načrta je tudi izboljšati podporo zaposlovanju in zaščito zajamčenega minimalnega dohodka, da bi se zmanjšala revščina in izboljšala socialna kohezija. Ti ukrepi naj bi izboljšali teritorialno kohezijo.

Obravnava vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v priporočilih za posamezno državo

- (11) V skladu s členom 19(3)(b) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.2 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo načrt za okrevanje in odpornost prispeval k učinkovitemu obravnavanju vseh ali pomembnega dela izzivov (ocena A), opredeljenih v zadevnih priporočilih za posamezno državo, vključno z njihovimi fiskalnimi vidiki, naslovljenih na zadevno državo članico, ali izzivov, opredeljenih v drugih ustreznih dokumentih, ki jih je Komisija uradno sprejela v okviru evropskega semestra.
- (12) Načrt vključuje obsežen sklop reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki v različni meri prispevajo k učinkovitemu reševanju vseh ali pomembnega dela gospodarskih in socialnih izzivov, opisanih v priporočilih za posamezno državo, ki jih je Svet naslovil na Litvo v okviru evropskega semestra leta 2019 in 2020, zlasti tistih na področju zdravstvenega varstva, kot so odpornost, dostopnost, kakovost, cenovna dostopnost in učinkovitost zdravstvenega sistema, na področju izobraževanja ter znanj in spretnosti, kot sta kakovost in učinkovitost vseh ravni izobraževanja in usposabljanja, na področju socialne vključenosti, kot je socialna pomoč za osebe pod pragom minimalnega dohodka, na področju izpolnjevanja davčnih obveznosti ter učinkovitosti davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov, na področju inovacij in učinkovite rabe energije in virov ter na področju trajnostnih prometnih in energetskih povezav.
- (13) Pričakuje se, da bodo reforme in naložbe iz načrta trajnostno povečale potencial rasti gospodarstva. Cilj načrta je spodbuditi ponovno rast s podpiranjem digitalnega in zelenega prehoda, inovacij, izobraževanja, razvoja znanj in spretnosti ter učinkovitejšega javnega sektorja.
- (14) Za priporočila v zvezi s takojšnjim odzivom fiskalne politike na pandemijo se lahko šteje, da ne spadajo na področje uporabe načrta Litve za okrevanje in odpornost, ne glede na dejstvo, da se je Litva v letih 2020 in 2021 na splošno ustrezno in zadostno odzvala na takojšnjo potrebo gospodarstva po podpori s fiskalnimi sredstvi v skladu z določbami splošne odstopne klavzule. Poleg tega se lahko šteje tudi, da priporočila v zvezi z energetskimi povezavami in likvidnostno podporo zasebnemu sektorju ne spadajo na področje uporabe načrta, saj so projekti energetskih povezav na dobri poti, litovska vlada pa je v odziv na krizo zaradi COVID-19 uvedla odloge plačila davkov, dodelila sredstva za neposredna plačila in se zavezala, da bo zagotovila dodatna jamstva za posojila za podporo likvidnosti podjetij.
- (15) Nadaljnja konvergenca ostaja prednostna naloga Litve in zahteva zmanjšanje regionalnih razlik ter obravnavo pomanjkanja usposobljene delovne sile in omejenih naložb, tudi v raziskave in razvoj. Poslovno okolje Litve bi bilo treba izboljšati z reformami in naložbami, namenjenimi izboljšanju pobiranja davkov in učinkovitosti davčnega sistema ter digitalizaciji javnega sektorja. Cilj načrta je izboljšati kakovost izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh ter povečati udeležbo v izobraževanju odraslih, namenjenem boljšemu upravljanju znanj in spretnosti. Reforme in naložbe v sisteme visokošolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja naj bi tem sistemom pomagale pri boljšem odzivanju na zeleni in digitalni prehod na trgu dela ter socialni prehod. Pričakuje se, da bo konsolidacija agencij, odgovornih za spodbujanje inovacij, pripomogla k povečanju učinkovitosti raziskovalnih in inovacijskih politik. Regionalne razlike ter visoko tveganje revščine in socialne izključenosti se rešujejo z reformami za izboljšanje ustreznosti socialne pomoči za

osebe pod pragom minimalnega dohodka, sposobnosti prerazporejanja znotraj davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov, z izboljšanjem dolgotrajne oskrbe ter ukrepi za izboljšanje kakovosti in dostopnosti zdravstvenega sistema. Politike v podporo digitalni preobrazbi in zelenemu prehodu države, kot so nadaljnji napredek pri izgradnji zelo visokozmogljivih omrežij, podpora proizvodnji in shranjevanju energije iz obnovljivih virov ter nadomestitev vozil, ki onesnažujejo, z brezemisijскими vozili, v določeni meri prispevajo tudi k odpravljanju znatnih regionalnih razlik. Na podlagi tega naj bi se z načrtom znatno povečal potencial rasti litovskega gospodarstva na trajnosten način.

Prispevek k potencialu rasti, ustvarjanju delovnih mest ter gospodarski, socialni in institucionalni odpornosti

- (16) V skladu s členom 19(3)(c) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.3 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo imel načrt za okrevanje in odpornost velik vpliv (ocena A) na krepitev potenciala rasti, ustvarjanje delovnih mest ter gospodarsko, socialno in institucionalno odpornost države članice, s tem pa prispeval k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, vključno s spodbujanjem politik za otroke in mlade, ter na ublažitev gospodarskih in socialnih posledic krize zaradi COVID-19 ter s tem okrepil ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo in konvergenco v Uniji.
- (17) Simulacije, ki so jih opravile službe Komisije, kažejo, da bi lahko po načrtu BDP Litve do leta 2026 narasel za od 1,0 % do 1,6 %³. Trajnostne reforme in naložbe v načrtu, ki spodbujajo rast, naj bi obravnavale strukturne pomanjkljivosti litovskega gospodarstva ter okrepile njegovo odpornost in produktivnost. Ukrepi v podporo proizvodnji in shranjevanju energije iz obnovljivih virov, energijsko učinkoviti prenovi, digitalizaciji storitev javne uprave, usposabljanju in podjetništvu ter inovacijam in sodelovanju med znanostjo in gospodarstvom so v skladu s posodobljeno evropsko industrijsko strategijo in naj bi neposredno prispevali k ustvarjanju delovnih mest, gospodarski konkurenčnosti in trajnostni dolgoročni rasti. Pričakuje se, da bodo reforma sistema za zagotavljanje minimalnega dohodka, ukrepi za posodobitev splošnega izobraževanja in reforma sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter ukrepi za izboljšanje kakovosti in dostopnosti zdravstvenih storitev trajno vplivali na socialno vključevanje ter znanja in spretnosti v Litvi. Dolgoročni učinek teh ukrepov naj bi se okrepil s fiskalnimi in gospodarskimi koristni načrtovanih reform, povezanih z javnim sektorjem, zlasti za izboljšanje proračunskega okvira, izpolnjevanja davčnih obveznosti in učinkovitosti davčnega sistema.
- (18) Načrt naj bi prispeval k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic s pomembnim kratko- do srednjeročnim učinkom na delovanje trga dela, izobraževanje, revščino in dohodkovno neenakost, med drugim zaradi večjega financiranja ukrepov aktivnih politik zaposlovanja in pokritosti z njimi, povečanja splošnih ugodnosti za samske starejše osebe in invalide in povečanja kritja sistema socialnega zavarovanja za primer brezposelnosti. Dolgoročni učinek naj bi se okrepil z izboljšanjem uspešnosti izobraževanja ter učinkovitosti davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov. Učinek načrta na teritorialno kohezijo ni bil količinsko opredeljen, vendar kvalitativna

³ Simulacije odražajo splošni učinek instrumenta NextGenerationEU, ki vključuje tudi financiranje za program REACT-EU, ter povečano financiranje za program Obzorje Evropa, InvestEU, Sklad za pravični prehod, razvoj podeželja in resceEU. Simulacija ne vključuje morebitnega pozitivnega učinka strukturnih reform, ki je lahko znaten.

analiza kaže pozitiven učinek na zmanjšanje socialno-ekonomskih razlik med litovskimi regijami.

Načelo, da se ne škoduje bistveno

- (19) V skladu s členom 19(3)(d) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.4 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo načrt za okrevanje in odpornost zagotovil, da noben ukrep (ocena A) za izvajanje reform in naložbenih projektov, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ne bo bistveno škodoval okoljskim ciljem v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta⁴ (načelo, da se ne škoduje bistveno).
- (20) V načrtu za okrevanje in odpornost je zagotovljeno, da nobena reforma in naložba ne škoduje bistveno nobenemu od šestih okoljskih ciljev v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852, in sicer blažitvi podnebnih sprememb, prilagajanju podnebnim spremembam, trajnostni rabi in varstvu vodnih in morskih virov, krožnemu gospodarstvu, preprečevanju in nadzoru onesnaževanja ter varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Litva je predložila utemeljitve v skladu s tehničnimi smernicami Komisije za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ (2021/C 58/01). Po potrebi so zahteve za oceno načela, da se ne škoduje bistveno, vključene v zasnovo ukrepa in opredeljene v mejniku ali cilju tega ukrepa. S tem se zagotovi, da se izplačilo za zadevne ukrepe lahko izvede šele, ko je zagotovljena skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno.
- (21) V načrtu je posebna pozornost namenjena ukrepom, katerih vpliv na okoljske cilje je treba natančno preučiti. V okviru zelene komponente je posebna pozornost namenjena trajnostni mobilnosti z reformo „Gibanje brez onesnaževanja okolja“. Ta vključuje zlasti podporo razvoju sektorja goriv iz obnovljivih virov, kot so biometan in druga generacija tekočih biogoriv, ter vzpostavitev črpalk s temi alternativnimi gorivi. S temi naložbami bi lahko ogrozili več okoljskih ciljev, kot so blažitev podnebnih sprememb, preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka in biotska raznovrstnost. To bi bilo treba preprečiti z zahtevo, da se biometan ali biogoriva proizvajajo izključno iz surovin s seznama v Prilogi IX k Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ ter da je končna proizvodnja v skladu z določbami navedene direktive ter povezanih izvedbenih in delegiranih aktov. Proizvajalci bi morali predložiti potrdila, ki dokazujejo trajnostnost njihove proizvodnje. Poleg tega je Litva predložila zagotovila, ponovljena v ustreznem cilju, da bodo morala vozila, ki bodo prejela podporo v okviru načrta za obnovo in odpornost, uporabljati izključno biogoriva, tekoča biogoriva in biomasna goriva, skladna z Direktivo (EU) 2018/2001, ter da se bo moral delež biogoriv v nacionalni mešanici goriv sčasoma povečati. Vzpostaviti bi bilo treba sistem obračunskih enot za goriva iz obnovljivih virov za beleženje količin biometana in drugih goriv iz obnovljivih virov, dobavljenih prometnemu sektorju, v skladu s katerim bi morali prevozniki pridobiti potrdila, sorazmerna s pričakovano uporabo goriva iz obnovljivih virov. Zakon o alternativnih gorivih določa tudi nove zahteve za proizvajalce goriv.

Prispevek k zelenemu prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo

⁴ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

⁵ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (22) V skladu s členom 19(3)(e) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.5 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe, ki v veliki meri (ocena A) prispevajo k zelenemu prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo, ali k obravnavanju izzivov, ki iz tega izhajajo. Za ukrepe, ki podpirajo podnebne cilje, je namenjen znesek, ki predstavlja 37,8 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt, izračunanih po metodologiji iz Priloge VI k Uredbi (EU) 2021/241. V skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2021/241 je načrt za okrevanje in odpornost skladen z informacijami iz nacionalnega energetskega in podnebnega načrta za obdobje 2021–2030.
- (23) Ukrepi iz načrta Litve za okrevanje in odpornost naj bi učinkovito prispevali k zelenemu prehodu in reševanju izzivov, ki iz tega izhajajo. Načrt podpira cilje Litve glede razogljichenja in energijskega prehoda, določene v nacionalnem energetske in podnebnem načrtu. Zelena komponenta vključuje ukrepe za povečanje proizvodnje in shranjevanja energije iz obnovljivih virov, trajnostno mobilnost, prenovo stavb, obnovo degradiranih šotišč in krožno gospodarstvo. Poleg tega komponenta javnega sektorja vsebuje ukrep za pregled sedanjega davčnega sistema, da se opredelijo in postopno odpravijo davčne olajšave in oprostitve, ki so najbolj škodljive za okolje. Pričakuje se, da bo imelo izvajanje navedenih predlaganih ukrepov trajen učinek, zlasti s prispevanjem k zelenemu prehodu, povečanju biotske raznovrstnosti in varstvu okolja.
- (24) Kar zadeva energijo iz obnovljivih virov, naj bi z načrtom prispevali k vzpostavitvi vsaj 301,9 MW dodatnih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. V okviru te nove zmogljivosti bi morale vsaj 271,8 MW prispevati sončne elektrarne, vključno s sončnimi elektrarnami z zmogljivostjo 4 MW v regiji Utena, vsaj 30,1 MW pa kopenske vetrne elektrarne. Poleg tega bi bilo treba postaviti posamezne objekte za skladiščenje električne energije z zmogljivostjo najmanj 15,2 MWh in druga skladišča električne energije z zmogljivostjo najmanj 200 MW.
- (25) Zaradi izvajanja ukrepov iz načrta in zlasti naložb, namenjenih pospešitvi prenove stavb, se pričakuje, da bo do leta 2026 dosežen prihranek primarne energije v višini 215 GWh, kar bi se lahko pretvorilo v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 21 500 ton ekvivalenta CO₂. To ne vključuje prihrankov energije in toplogrednih plinov, pričakovanih zaradi nadomestitve vozil, ki onesnažujejo, z brezemisijскими in nizkoemisijскими vozili, skupaj z vzpostavitvijo potrebne infrastrukture za proizvodnjo alternativnih goriv in polnjenje. Poleg tega bi bilo treba do leta 2023 sprejeti akcijski načrt za krožno gospodarstvo, da se zagotovi prehod Litve na krožno gospodarstvo do leta 2035. Ukrepi iz načrta za okrevanje in odpornost naj bi prispevali k doseganju podnebnih in energetskih ciljev Litve za leti 2030 in 2050.

Prispevek k digitalnemu prehodu

- (26) V skladu s členom 19(3)(f) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.6 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe, ki v veliki meri (ocena A) prispevajo k digitalnemu prehodu ali k obravnavanju izzivov, ki iz tega izhajajo. Za ukrepe, ki podpirajo digitalne cilje, je namenjen znesek, ki predstavlja 31,5 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt, izračunanih po metodologiji iz Priloge VII k Uredbi (EU) 2021/241.
- (27) Načrt obravnava vse vidike digitalne preobrazbe Litve: povezljivost, digitalizacijo javnega in zasebnega sektorja ter digitalna znanja in spretnosti. Načrt vključuje ukrepe za nadaljnji napredek pri izgradnji zelo visokozmogljivih omrežij, tudi na podeželskih

in oddaljenih območjih. Poleg tega so predvidene obsežne reforme in naložbe za digitalizacijo javnega sektorja. To bi moralo imeti ključno vlogo pri digitalizaciji gospodarstva, izboljšanju poslovnega okolja in zmanjšanju upravnih stroškov. Načrt vključuje ukrepe za spodbujanje digitalnih znanj in spretnosti otrok, zaposlenih, javnih uslužbencev in starejših. Načrtovani so tudi ukrepi za odziv na pomanjkanje zaposlenih na področju informacijske tehnologije na trgu dela. V načrtu so nadalje predlagane naložbe za spodbujanje uporabe naprednih digitalnih tehnologij v zasebnem sektorju, zlasti v zvezi s sodelovanjem med znanostjo in podjetji za inovativne tehnologije ter digitalizacijo kulturnega sektorja.

- (28) V okviru pandemije je digitalizacija zdravstvenih in izobraževalnih sistemov postala tudi pomemben izziv in prednostna naloga za ukrepanje. Načrt vključuje ukrepe za spodbujanje digitalnih rešitev, povezanih z e-zdravjem in spletnim učenjem. Poleg tega načrt vključuje pomembne ukrepe za vključitev digitalnih rešitev v organizacijo zavoda za zaposlovanje, pobiranje davkov in carin ter okolju prijaznejše gospodarstvo.

Trajen učinek

- (29) V skladu s členom 19(3)(g) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.7 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo imel načrt za okrevanje in odpornost v veliki meri (ocena A) trajen učinek na Litvo.
- (30) Od izvajanja predvidenih reform je mogoče pričakovati dolgoročne strukturne spremembe. Zlasti predvidene reforme, katerih cilj je spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, ter reforme sistemov izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja naj bi trajno vplivale na litovsko gospodarstvo s krepitvijo znanj in spretnosti ljudi za trg dela ter spodbujanjem izvoznih zmogljivosti, produktivnosti in na splošno trajnostne dolgoročne rasti. Poleg tega se pričakuje, da bodo predvidene reforme v visokem šolstvu izboljšale kakovost in učinkovitost visokošolskih programov. Pričakuje se, da bo imela racionalizacija državne inovacijske politike znaten trajen učinek na inovacije. Predvidene reforme zdravstvenega sektorja, kot so konsolidacija bolnišnične mreže, reorganizacija reševalnih služb, vzpostavitev platforme kompetenc zdravstvenih delavcev in razvoj digitalnega zdravstvenega sistema, naj bi prav tako povečale učinkovitost in dostopnost zdravstvenega sistema ter okrepila njegovo odpornost. Poleg tega se pričakuje, da bodo reforme za posodobitev javnega sektorja v smislu upravljanja javnih služb in proračunskega načrtovanja, vključno s pregledi porabe, sprožile dolgotrajne izboljšave učinkovitosti javnega sektorja. Reforme za okrepitev izpolnjevanja davčnih obveznosti ter izboljšanje učinkovitosti davčnega sistema ter sposobnosti prerazporejanja znotraj davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov naj bi ublažile revščino in socialno izključenost ter prispevale k izboljšanju vzdržnosti javnih financ in gospodarske učinkovitosti.
- (31) Od izvajanja predvidenih naložb je mogoče pričakovati dolgoročne strukturne spremembe. Pričakuje se, da bodo zelene naložbe podpirale prehod Litve na krožno gospodarstvo, spodbudile inovativno in pametno mobilnost ter zmanjšale odvisnost Litve od neobnovljive energije in virov. Naložbe, ki spodbujajo digitalizacijo v javnem sektorju, podjetjih in akademskih krogih, naj bi izboljšale učinkovitost v teh sektorjih. Poleg tega se pričakuje, da bo povečanje financiranja za ukrepe aktivnih politik zaposlovanja in pokritosti z njimi trajno vplivalo na delovanje trga dela ter na zmanjšanje revščine in enakost dohodkov. Trajni učinek načrta je mogoče okrepiti tudi s sinergijami med načrtom in drugimi programi, vključno s programi, ki se financirajo

iz skladov kohezijske politike, zlasti z vsebinskim obravnavanjem globoko zakoreninjenih ozemeljskih izzivov in spodbujanjem uravnoveženega razvoja.

Spremljanje in izvajanje

- (32) V skladu s členom 19(3)(h) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.8 Priloge V k navedeni uredbi so ureditve, predlagane v načrtu za okrevanje in odpornost za zagotovitev učinkovitega spremljanja in izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s predvidenim časovnim razporedom, mejniki in cilji ter povezanimi kazalniki, ustrezne (ocena A).
- (33) Ministrstvo za finance bi moralo biti organ upravljanja, ki usklajuje izvajanje in spremljanje načrta, ter glavna kontaktna točka za Komisijo. Osrednja agencija za vodenje projektov bi morala biti upravni organ načrta, ki ocenjuje in izbira projekte ter zagotavlja njihovo skladnost s projektnimi pogodbami, nacionalno zakonodajo in zakonodajo Unije. Področna ministrstva in organi, ki so pod njihovim nadzorom, bi morali biti odgovorni poglavito za izvajanje mejnikov in ciljev ter poročanje o njih. Kazalniki za spremljanje so ustrezni, sprejemljivi in trdni. Ustrezno odražajo splošno raven ambicioznosti načrta in so realistični. Porazdelitev mejnikov in ciljev po posameznih obdobjih je nekoliko neenakomerna, saj teži proti letu 2026. Mejniki in cilji veljajo tudi za že izvedene ukrepe, ki so upravičeni do financiranja v skladu s členom 17(2) Uredbe (EU) 2021/241. Zahtevek za izplačilo je upravičen, če se navedeni mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjujejo v daljšem obdobju.
- (34) Države članice bi morale zagotoviti, da se finančna podpora v okviru instrumenta sporoči in navede v skladu s členom 34 Uredbe (EU) 2021/241. V okviru instrumenta za tehnično podporo se lahko zahteva tehnična podpora za pomoč državam članicam pri izvajanju njihovega načrta.

Izračun stroškov

- (35) V skladu s členom 19(3)(i) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.9 Priloge V k navedeni uredbi je utemeljitev v načrtu o znesku ocenjenih skupnih stroškov načrta za okrevanje in odpornost v srednji meri (ocena B) razumna in verjetna, skladna z načelom stroškovne učinkovitosti ter sorazmerna s pričakovanim nacionalnim gospodarskim in socialnim učinkom.
- (36) Litva je predložila posamezne ocene stroškov za vse naložbe, ki so vključene v načrt za okrevanje in odpornost. Razčlenitev stroškov je na splošno podrobna in dobro utemeljena. Ocene temeljijo na primerjavah s podobnimi preteklimi naložbami. Litva ni zagotovila neodvisne potrditve predlaganih ocen stroškov, vendar je iz njihove ocene in pripadajočih dokazil razvidno, da je večina stroškov dobro utemeljena in razumna. Predlagani zneski za financiranje so bili v srednji meri označeni kot primerni in kot pokazatelj za verjetnost ocen stroškov. Čeprav je večina zneskov v primerjavi s stroški podobnih reform ali naložb v nizkem do srednjem razponu, se za omejen sklop ukrepov šteje, da je izračun stroškov verjeten v manjši meri. Poleg tega je ocenjeni skupni strošek načrta za okrevanje in odpornost v skladu z načelom stroškovne učinkovitosti in je sorazmeren s pričakovanim nacionalnim gospodarskim in socialnim učinkom.

Zaščita finančnih interesov

- (37) V skladu s členom 19(3)(j) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.10 Priloge V k navedeni uredbi so ureditve, predlagane v načrtu za okrevanje in odpornost, ter dodatni ukrepi iz tega sklepa (ocena A) ustrezni za preprečevanje, odkrivanje in

odpravljanje korupcije, goljufij in nasprotij interesov pri uporabi sredstev, zagotovljenih v okviru navedene uredbe, pri čemer se pričakuje, da bodo učinkovito preprečevali dvojno financiranje v okviru navedene uredbe in drugih programov Unije. To ne posega v uporabo drugih instrumentov in orodij za spodbujanje in zagotavljanje skladnosti s pravom Unije, tudi za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje korupcije, goljufij in nasprotij interesov ter zaščito finančnih interesov Unije v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta⁶.

- (38) Sistem notranje kontrole, opisan v načrtu Litve za okrevanje in odpornost, temelji na obstoječih procesih in strukturah ter jasno opredeljuje akterje (organe/subjekte) ter njihove vloge in obveznosti za izvajanje nalog notranje kontrole. Sistem temelji na modelu, ki se uporablja za strukturne sklade za obdobje 2021–2027, in bi moral zajemati sklop funkcij in postopkov, ki jih morajo izvajati organ upravljanja, upravni organ in revizijski organ v okviru svojih pristojnosti, da se zagotovi skladnost z določbami in načeli veljavne zakonodaje. Tem organom je treba omogočiti neoviran dostop do ustreznih informacij. Čeprav je načrtovana dodatna krepitev strokovnega znanja in upravne zmogljivosti novoustanovljenega revizijskega organa, ju je treba še izboljšati.
- (39) Med drugim zaradi znatnih sprememb v sistemu upravljanja in nadzora strukturnih skladov EU nekateri elementi revizije in nadzora v času predložitve načrta še niso bili vzpostavljeni, zato jih je treba pravočasno dokončati. To zadeva sprejetje sklepov o vzpostavitvi pravnih pooblastil organa upravljanja, upravnega organa in revizijskega organa, sprejetje revizijske strategije ter operacionalizacijo in začetek uporabe namenskega orodja informacijske tehnologije (IS2021), ki je potrebno za izpolnjevanje ustreznih zahtev iz Uredbe (EU) 2021/241. Kar zadeva slednje, je bil v načrt vključen mejnik za spremljanje izpolnjevanja zadevnih zahtev, ki bi ga bilo treba doseči do prvega zahtevka za plačilo.

Skladnost načrta

- (40) V skladu s členom 19(3)(k) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.11 Priloge V k navedeni uredbi načrt v veliki meri (ocena A) vključuje ukrepe za izvajanje reform in javnih naložbenih projektov, ki predstavljajo usklajeno delovanje.
- (41) Načrt za okrevanje in odpornost Litve je usklajen z doslednimi reformami in naložbami, ki se vzajemno krepijo, ter sinergijami med različnimi sestavnimi deli. Načrt vsebuje strateško in dosledno vizijo in izkazuje skladnost znotraj vsake komponente, med cilji različnih komponent ter med posameznimi reformami in naložbami v različnih komponentah. Vseh sedem komponent je skladnih glede na svoje cilje, strukturiranje naložb in reform ter glede jasnega prikazovanja svojega tematskega odnosa in medsebojnih povezav. Komponente se medsebojno krepijo, zlasti zeleni prehod in digitalna preobrazba. Načrt je skladen tudi z nacionalnim načrtom za napredovanje in vladnim programom.

Enakost

- (42) Načrt vsebuje nekatere ukrepe, ki naj bi Litvi pomagali reševati izzive na področju enakosti spolov in enakih možnosti za vse. Ti vključujejo ukrepe, ki so neposredno ali posredno namenjeni obravnavi potreb invalidov, kot sta lažji dostop do stavb,

⁶ Uredba (EU) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 433I, 22.12.2020, str. 1).

neodvisna uporaba spletnih javnih storitev in povečanje splošne ugodnosti za samske invalide. V načrt Litve za okrevanje in odpornost je vključen tudi razvoj digitalnih znanj in spretnosti, zlasti za ranljive skupine, vključno z invalidi, starejšimi osebami, migranti in begunci. Reforma dolgotrajne oskrbe bi morala izboljšati možnosti za delovno sposobne oskrbovalce, med katerimi so večinoma ženske srednjih let, da se vrnejo na trg dela. Z reformami in naložbami, vključenimi v načrt, bi se morale zmanjšati obstoječe socialne, ekonomske in teritorialne razlike. Načrt se sklicuje na zakonodajne in politične pobude, ki naj bi dopolnile reforme in naložbe, vključene v načrt.

Samoocena varnosti

- (43) Načrt vključuje samooceno varnosti za naložbe v povezljivost 5G, ki se sklicuje na nacionalno zakonodajo za izvajanje ključnih ukrepov, priporočenih v okviru sklopa orodij EU za kibernetko varnost omrežij 5G, ter to zakonodajo opisuje. Ti ukrepi med drugim vključujejo krepitev vloge nacionalnih organov in omejevanje vloge dobaviteljev z visokim tveganjem.

Čezmejni in večdržavni projekti

- (44) Načrt prispeva k naslednjim čezmejnim in večdržavnim projektom: Genome Europe ter koridorjema Via Baltica in Rail Baltica 5G. Nekateri od teh projektov se financirajo tudi iz drugih programov, kot je instrument za povezovanje Evrope, in iz strukturnih skladov.

Postopek posvetovanja

- (45) O načrtu je bilo aprila 2021 organizirano javno posvetovanje, na katerem so lahko sodelovali državljani in organizacije. V zgodnjih fazah priprave načrta je bilo organiziranih več tematskih razprav, ki so vključevale organizacije delodajalcev, sindikate, lokalne organe in nevladne organizacije. Za zagotovitev, da bodo ustrezni akterji prevzeli odgovornost, je ključnega pomena, da v celotnem obdobju izvajanja naložb in reform iz načrta sodelujejo vsi zadevni lokalni organi in deležniki, vključno s socialnimi partnerji.

Pozitivna ocena

- (46) Potem ko je Komisija pozitivno ocenila načrt za okrevanje in odpornost Litve z ugotovitvijo, da načrt zadovoljivo izpolnjuje merila za oceno iz Uredbe (EU) 2021/241, bi bilo treba v skladu s členom 20(2) navedene uredbe v tem sklepu določiti reforme in naložbene projekte, potrebne za izvajanje načrta, ustrezne mejnike, cilje in kazalnike ter znesek, ki ga Unija da na voljo v obliki nepovratne finančne podpore.

Finančni prispevek

- (47) Ocenjeni skupni stroški načrta za okrevanje in odpornost Litve znašajo 2 224 686 966 EUR. Ker načrt za okrevanje in odpornost zadovoljivo izpolnjuje merila za oceno iz Uredbe (EU) 2021/241 in ker je znesek ocenjenih skupnih stroškov načrta za okrevanje in odpornost višji od najvišjega finančnega prispevka, ki je na voljo za Litvo, bi moral biti finančni prispevek, dodeljen za načrt za okrevanje in odpornost Litve, enak skupnemu znesku finančnega prispevka, ki je na voljo za Litvo.
- (48) V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je treba izračun najvišjega finančnega prispevka za Litvo posodobiti do 30. junija 2022. Zato bi bilo treba v skladu s členom 23(1) navedene uredbe za Litvo dati na voljo znesek za pravno obveznost, ki

se sprejme do 31. decembra 2022. Po potrebi bi moral Svet po posodobitvi najvišjega finančnega prispevka na predlog Komisije brez nepotrebnega odlašanja spremeniti ta sklep tako, da vanj vključi posodobljeni najvišji finančni prispevek.

- (49) Podpora, ki se zagotovi, se financira z izposojanjem sredstev s strani Komisije v imenu Unije na podlagi člena 5 Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053⁷. Podpora bi se morala izplačati v obrokih, potem ko bo Litva zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, ki so opredeljeni v zvezi z izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost.
- (50) Litva je zaprosila za predhodno financiranje v višini 13 % finančnega prispevka. Ta znesek bi se moral dati Litvi na voljo pod pogojem, da začne veljati sporazum o financiranju iz člena 23(1) Uredbe (EU) 2021/241, in v skladu z navedenim sporazumom.
- (51) Ta sklep ne bi smel posegati v izid postopkov v zvezi z dodeljevanjem sredstev Unije v okviru katerega koli drugega programa Unije poleg tistega iz Uredbe (EU) 2021/241 ali v postopke v zvezi z izkrivljanjem delovanja notranjega trga, ki se morda izvajajo, zlasti na podlagi členov 107 in 108 Pogodbe. Sklep ne prevlada nad zahtevo, da države članice Komisijo na podlagi člena 108 Pogodbe obvestijo o primerih morebitne državne pomoči –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Odobritev ocene načrta za okrevanje in odpornost

Ocena načrta za okrevanje in odpornost Litve na podlagi meril iz člena 19(3) Uredbe (EU) 2021/241 se odobri.

Reforme in naložbeni projekti v okviru načrta za okrevanje in odpornost, ureditve in časovni razpored za spremljanje in izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno z ustreznimi mejniki in cilji, zadevni kazalniki v zvezi z izpolnjevanjem predvidenih mejnikov in ciljev ter ureditve za zagotavljanje popolnega dostopa Komisije do zadevnih osnovnih podatkov so določeni v Prilogi k temu sklepu.

Člen 2

Finančni prispevek

1. Unija da Litvi na voljo finančni prispevek v obliki nepovratne podpore v višini 2 224 195 119 EUR⁸. Znesek v višini 2 091 774 090 EUR se da na voljo za pravno obveznost, ki se sprejme do 31. decembra 2022. Ob upoštevanju posodobitve iz člena 11(2) Uredbe (EU) 2021/241, pri kateri se za Litvo izračuna znesek, ki je enak ali višji od navedenega zneska, se da na voljo dodaten znesek v višini 132 421 029 EUR za pravno prevzeto obveznost, ki se sprejme med 1. januarjem 2023 in 31. decembrom 2023.
2. Komisija da Litvi na voljo finančni prispevek Unije v obrokih v skladu s Prilogo k temu sklepu. Znesek v višini 289 145 365 EUR se izplača kot predhodno financiranje

⁷ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁸ Ta znesek ustreza dodelitvi finančnih sredstev po odbitku sorazmernega deleža odhodkov Litve iz člena 6(2) Uredbe (EU) 2021/241, izračunanega v skladu z metodologijo iz člena 11 navedene uredbe.

in je enak 13 odstotkom finančnega prispevka. Komisija lahko predhodno financiranje in obroke izplača v eni ali več tranšah. Višina tranš je odvisna od razpoložljivosti sredstev.

3. Predhodno financiranje se izplača pod pogojem, da začne veljati sporazum o financiranju iz člena 23(1) Uredbe (EU) 2021/241, in v skladu z navedenim sporazumom. Predhodno financiranje se obračuna tako, da se sorazmerno odšteje od plačila obrokov.
4. Izplačilo obrokov v skladu s sporazumom o financiranju je pogojeno z razpoložljivim financiranjem in sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/241, da Litva zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, opredeljene v zvezi z izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost. S pridržkom začetka veljavnosti pravnih obveznosti iz odstavka 1 je za upravičenost do plačila mejnike in cilje treba doseči najpozneje do 31. avgusta 2026.

Člen 3
Naslovník

Ta sklep je naslovljen na Republiko Litvo.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik